

INDHOLD

Forord 11

Indledning 13

1

Biografi 21

Det intellektuelle miljø 22

2

Arkæologi og diskurs 27

GALSKABENS HISTORIE 27

»Fornuftens monolog om galskaben« 27

Den store indespærring 29

Den moderne psykiatris rødder 31

Galskabens grænseområde 33

En modfortælling 34

KLINIKKENS FØDSEL 36

Det kliniske blik 36

En mulighedsbetingelsernes historie 39

ORDENE OG TINGENE 41

En akademisk bestseller 41

Episteme 43

Tankestrukturernes forandring 45

»Menneskets død« 47

Ordenens grænser 49

VIDENSARKÆOLOGIEN 50

En ny videnskab? 50

Diskurs og diskursformation 52

Diskurs og ideologi 55

Viden og videnskab 56

En antihistorisk historieskrivning 56

TALENS FORFATNING 60

En begyndende omorientering 60

Kritikken af diskursbegrebet 62

Foucaults antiuniversalisme 64

På vej mod en magtanalyse 65

3

Genealogi og magt 69

GENEALOGI 69

- Arven fra Nietzsche 69
- En virkningshistorie om begivenheder 73
- Genealogien som kritik 75
- Foucault og magt 77
- En ny form for magtanalyse 79
- Magt og viden 80
- Magt som aktivitet 81
- Magtens ikke-intentionelle rationalitet 82
- Magten som en produktiv kraft 83
- Magt og vold 85
- Magtens analytik 85

OVERVÅGNING OG STRAF 92

- Den nye magtteknologis gennembrud 94
- Den disciplinære magts holdepunkter 99
- Panoptikon 101
- Fængslet og det moderne samfund 103

SEKSUALITETENS HISTORIE 105

- Foucaults store projekt 105
- Sex og seksualitet 107
- Den undertrykte seksualitet? 108
- Homoseksualitetens opkomst 111
- Bekendelsens rolle 112
- Biomagten 114
- Magt som en form for subjektiveringsproces 116

4

Styring, problematisering og etik 119

GUVERNEMENTALITET 119

SELVTEKNOLOGIERNES HISTORIE 126

- Brugen af nydelserne 126
- Det moralske subjekt 128
- Antikkens seksualitet – begær og afholdenhed 130
- Omsorgen for sig selv 133
- Seksualitet, ægteskab og politik 135
- En ny historie om subjektet 137

5

Foucault og politikken 141

FOUCAULTS POLITISKE AKTIVISME 141

Akademisk forskning og politisk aktivisme 142

Foucault og venstrefløjen 147

Foucault og den iranske revolution 150

DEN SPECIFIKKE INTELEKTUELLE 152

EN MULIG BEFRIELSE? 155

6

Sammenfatning og afsluttende refleksioner 161

DEN MANGEFACETTEREDE FOUCAULT 161

Magtens former og symbiose 163

Foucault og subjektet 164

HVORDAN KAN MAN BRUGE FOUCAULT? 167

FOUCAULTS RADIKALITET 170

FOUCAULT OG HISTORIEN 173

AT TÆNKE MED OG MOD FOUCAULT 176

Bibliografi 181

Litteratur 187

Referencer til Foucault 187

Øvrige referencer 191

Register 201

FORORD

Som alle bøger har også denne en personlig baggrund. Adskillige års læsning og tanker omkring Foucault og hans tekster har efterhånden skabt et behov for i en eller anden forstand at forsøge at sammenfatte mine overvejelser. Resultatet er denne bog. Jeg håber at andre læsere af Foucault også vil kunne have nytte af mit arbejde. Undervejs i arbejdsprocessen har en lang række personer læst og kommenteret manuskriptet. En stor tak til Peter Aronsson, Lennart Johansson, Ola Agevall, Marion Leffler, Robert Andersson, Magnus Hörnqvist, Frans Lundgren og Bo Isenberg, som alle i forskellige faser har bidraget med synspunkter på hele eller dele af teksten. Magnus Levin har bistået med råd i forbindelse med oversættelsen af de engelske citater. En særlig tak til Sven-Åke Lindgren ved Sociologisk Institut ved Göteborgs Universitet som i arbejdets slutfase ledede et »miniseminar« hvor forskellige aspekter af arbejdet blev diskuteret, og hvor også Ingrid Sahlin, Oscar Engdahl og Micael Björk deltog. Sven-Åke og Ingrid har desuden læst endnu en version af den afsluttende del. Jeg takker samtlige hjerteligt for engagerede og kyn-dige kommentarer. Jeg vil også gerne takke bogens redaktør Weddig Runquist for hans inspirerende støtte i arbejdet med at redigere bogen.

Endelig vil jeg, som altid, takke min samlever Bärbel Westphal, som også denne gang har læst og kommenteret teksten og givet mig støtte under bogens tilblivelse.

Växjö, april 2008
Roddy Nilsson